

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 Quomodo se habeat ad bona fortunæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Si voluntas, aut est
voluntio simplex, a c
imperatura. Si secun
dum ipsa non est di
stincta a magnificen
tia. Si primum, cum
connotat ex parte in
tellectus certitudi
nem quādam, sic est
exempli spei. Si autem
si actus intellectus,
non videtur esse nisi
certitudo. Et hoc di
cebamus esse conno
tam per fiduciam.
¶ Ad hoc dubium di
citur, quod securitas
opime ponitur vira
fiduciam. Et cum
dicitur, Habita fidu
cia habetur quies a
timore, respondetur
dupliciter. Primo,
quod cum spes sit de bo
no, & timor de ma
lo, quanto firmior
est spes alicuius boni,
tanto minor est timor
oppositi mali, hoc est,
privationis, seu caren
tie illius boni: & quod
ratione negationis boni
spei non oportet pone
re vira fiduciam, se
curitatem, sed ratio
nem aliorum malorum.
ver. gr. In materia
fortitudinis ponitur
fiducia ratione victo
rie, & non oportet po
nere securitatem res
pectu victorie sed po
nitur securitas res
pectu malorum quae
sustinenda imminet,
puta, vulnerum &c.
Et sic fiducia, & se
curitas ponuntur res
pectu diversorum ob
iectorum. Dicitur
nihilominus se
cundo, quod est alia
necessitas ponendi
vtramque ex parte di
versarum passionū.
Nam fiducia respicit
spem, securitas timo
rem. Et oportet vtra
mque passionē habere
proprium reficitur.
Vnde ex hoc ipso, quod
fiducia parit securitatē,
ostenditur nec super
fluitas, nec identitas,
sed concomitantia
respectu eiusdem, si
concurrunt. Prima ta
men responsio, quae
categorica est, suffi
cit: quoniam ostendit
quod in diversis passio
nibus respectu diver
sorum obiectorum
paritatem oportet po
nere plures modos,
seu conditiones
virtuosas. Et per hoc
patet solutio secun
di.

vtitur audacia, ita & securitas ex
consequenti pertinet ad magna
nimitatem, in quantum repellit
desperationem.

AD PRIMVM ergo dicendum,
quod fortitudo non precipue lau
datur ex hoc, quod non timeat,
quod pertinet ad securitatem: sed
in quantum importat firmitatem
quandam in passionibus. Vnde
securitas non est idem quod for
titudo, sed est quedam conditio
eius.

AD III. dicendum, quod non
quolibet securitas est laudabilis,
sed quando deponit aliquis curā
prout debet, & in quibus timere
non oportet: & hoc modo est
conditio fortitudinis, & magna
nimitatis.

AD IIII. dicendum, quod in virtuti
bus est quedam similitudo, & par
ticipatio future beatitudinis, vt su
pra habitum est: * & ideo nihil
prohibet securitatem quādam ef
se conditionem alicuius virtutis,
quāuis perfecta securitas ad pre
mium virtutis pertineat.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum bona fortuna conferant ad ma
gnanimitatem.

AD OCTAVVM sic procedi
tur. Videtur quod bona for
tunę non conferant ad magnani
mitatem: quia, vt Seneca dicit in
lib. de ira. Virtus sibi sufficiens est:
sed magnanimitas facit omnes vir
tutes magnas, vt dictum est. * er
go bona fortunę non conferunt
ad magnanimitatem.

¶ 2. Prę. Nullus virtuosus cōtem
nit ea, quibus inuatur: sed magna
nimus cōtēnit ea, quę pertinent
ad exteriorem fortunam. Dicit. n.
Tullius in libro de Offic. * quod ma
gnus animus in externarum rerū
despicientia commendatur. ergo
magnanimitas nō adiuuatur a bo
nis fortunę.

¶ 3. Prate. Ibidem Tullius * sub
dit, quod ad magnanimum perti
net, ea, quę videntur acerba, ita fer
re, vt nihil a statu naturę disce
dat, nec a dignitate sapiētis. & Ari
stot. dicit in 4. Ethicorum, * quod
magnanimus in infortunijs non
est tristis: sed acerba, & infortunia
opponuntur bonis fortunę, qui
libet enim tristatur de subtractio
ne eorum quibus inuatur. ergo
exteriora bona fortunę non con
ferunt ad magnanimitatem.

SED CONTRA est, quod Phi
losoph. dicit in 4. Ethicorū, * quod
bona fortunę videntur conferre

A ad magnanimitatem.

RESPON. Dicendum, quod si
cut ex supra dictis patet, magna
nimitas ad duo respicit, ad hono
rem quidem sicut ad materiam,
& ad aliquid magnum operan
dum sicut ad finem: ad vtrumque
autem istorū bona fortunę coo
perantur. Quia enim honor vir
tuosis non solum a sapientibus,
sed etiam a multitudine exhibe
tur, quę maxima reputat huius
modi exteriora bona fortunę, fit
ex consequenti, vt ab eis maior ho
nor exhibetur his, quibus adsunt
exteriora bona fortunę. Similiter
etiam ad actus virtutum organi
ce bona fortunę deseruiunt, quia
per diuitias, & potentias, & ami
cos datur nobis facultas operan
di: & ideo manifestum est, quod
bona fortunę conferunt ad ma
gnanimitatem.

AD PRIMVM ergo dicen
dum, quod virtus sibi sufficiens
esse dicitur, quia sine his etiam ex
terioribus bonis esse potest: indi
get tamen his exterioribus bonis
ad hoc, quod expeditius operetur.

AD III. dicendum, quod magnanimus exteriora bo
na, pro quibus debeat aliquid indecens facere. Non
contemnit, in quantum nō seputat ea bona magna,
tamen quantum ad hoc contemnit ea, quin reputet
ea vtilia ad opus virtutis exequendum.

AD IIII. dicendum, quod quicumque non reputat
aliquid magnum, neque multum gaudet, si illud ob
tineat: neque multum tristatur, si illud amittat. Et ideo
quia magnanimus non estimat exteriora bona, scilicet
cet, bona fortunę, quasi aliqua magna, inde est quod nec
de eis multum extollitur si adsint, neque in eorum
amissione multum deiecitur.

QVAESTIO CXXX.

De presumptione, in duos articulos
articulos.

¶ **I** N DE considerandum
est de vitijs oppositis ma
gnanimitati.

¶ Et primō, de illis quę opponun
tur sibi per excessum, quę sunt
tria, scilicet presumptio, ambitio, & ina
nis gloria.

¶ Secūdo, de pusillanimitate, quę
opponit ei per modū defectus.
Et circa primum queritur duo.

¶ Primō, Vtrum presumptio sit
peccatum.

¶ Secūdo, Vtrū opponatur ma
gnanimitati per excessum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum presumptio sit peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur.
Videtur, quod presumptio
non sit peccatum. Dicitur enim
Secunda Secunda S. Thomę.

¶ Ad tertiu dicitur,
quod maior est fal
sissima, nec probatio
aliquid apparentie
habet.

Ar. 1. huius
quirit.

¶ Ad quartum, li
cet possit negari ma
ior, quia partes illę
sunt positę respectu
fortitudinis, non ma
gnanimitatis, potest
tamē dici vt ad quin
tum, quod securitas
comprehensio est sub
fiducię nomine. Non
quod securitas sit in
ferius respectu fidu
cię, quia fiducia est
boni, securitas a ma
lo. sed propter con
comitantiam earun
dem respectu oppo
sitiorum. Securitas
enim a malo aliquo
infert quandam fidu
ciam de bono oppo
sito, & econtra.

¶ Ad se tū dicitur,
quod securitas nec
est actus intellectus,
nec voluntatis: sed
est in irascibili habi
tus quietatiuus a ti
more.

¶ Super Quęstionis
centesima trigesima
articulum pre
sum.

¶ In art. 1. q. 130. in
responsione ad pri
mū, circa illud. Pra
sumptiuosum est, quod
aliquis in statu im
perfectę virtutis atten
taret assequi statim
ea, quę sunt perfectę
virtutis, dubium oc
currit ex Martino, in
tractat. dicto q. 1. de
presumptione, ubi tri
pliciter cōtra hoc di
ctum vniuersaliter
intellectu arguit. Pri
mo, Quia historiis
ecclesiasticis nō cōsi
nat, dū multos legi
mus in statu imper
fectę virtutis volasse
ad eorum, aut religio
nem: alios expo
suisse se martyrio p
fide Christi. Secūdo,
Quia non consonat
rationi morali. Nam

Capit. q. 21.
art. 2. ad 1.
& q. 70. ar.
tic. 3. ad 2.

R R a cuiusli